

TIMES OF INDUSTRIAL COOL

AV ROBERT WILLIM

Under senare tid har en förändrad syn på traditionella industrier vuxit fram. Detta förändrade perspektiv kan kallas för Industrial Cool, och finns nu i musikalisk form.

Den traditionella tillverkningsindustrin har hamnat i ett nytt ljus i västvärlden. Efter decennier av nedläggningar och utlokalisering av industriell verksamhet till andra delar av världen har något hänt. Lever vi nu i ett postindustriellt samhälle? Termen postindustriell har å ena sidan blivit något av en klyscha i beskrivningen av de senaste decenniernas samhällsliga förändring, inte minst i samband med dotcom-boomens retorik om industrisamhället som passé. Å andra sidan finns det en rad tecken på att en omdaning av den traditionella industrin pågår. Till exempel de negativa följderna av nedlagd industriell verksamhet i form av arbetslöshet och avfolkning av vissa områden. Men det finns också mer positiva exempel. Nya verksamheter har vuxit fram i samband med industrins förändring. En

»I projektet började vi tolka de möten mellan konst och industri som skett i samband med de senare årens industriella förändring. Vi ville själva göra något som kunde uppfattas som Industrial Cool. Resultatet kom att bli en audiovisuell återanvändning av en traditionell tillverkningsindustri.«

gemensam nämnare för dessa är ett mer eller mindre distanserat och reflexivt förhållande till vad industrin tidigare har varit. Det skapas nya verksamheter i vilka industrin relateras till konst. Vi skulle vilja säga att dessa verksamheter är präglade av Industrial Cool, de aspekter som under drygt ett sekel har kännetecknat tillverkningsindustrin ses som estetiskt tilltalande.

Återanvända fabriker: Övergivna industriella miljöer har på senare tid börjat återanvändas, ofta av kulturinstitutioner. Konsthallar, gallerier, kulturhus och museer flyttar in i de tidigare industrilokalerna och ger dem ett nytt värde. Ett av de mer tydliga exemplen på detta är konsthallen och kulturhuset BAL TIC i engelska Gateshead. En tidigare industriell mjölkvarn har efter nedläggning fått nytt liv. Byggnaderna har blivit ombyggda och omdesignade. Numera inrymmer de en konstfabrik, en mötesplats för konstnärer och publik. Karaktär, berättelser och väl valda stilelement från den tidigare industriella verksamheten har lyfts fram och estetiserats inom ramarna för den nya verksamheten. Miljön i lokalerna ger associationer till det förflutna, vilket har utnyttjats för att skapa den estetiska aura som omger kultur- och konstfabriken. Det finns en

rad andra exempel på återanvändningar av industriella miljöer. I Sverige är Industrilandskapet vid Motala ström i Norrköping ett talande exempel. Alla bidrar de till att sätta den tidigare industrin i ett nytt ljus. Alla bidrar de till framväxten av Industrial Cool.

Iscensatta fabriker: En annan aspekt av Industrial Cool är hur en ny typ av fabriker har dykt upp. Dessa betonar estetiska dimensioner och bjuder in konsumenter och allmänhet till att ta del av den iscensatta produktionen i lokalerna. Det mest slående exemplet är Volkswagens fabrik "Die Gläserne Manufaktur" (The Transparent Factory) i Dresden. Där tillverkas lyxbilar i en nybyggd, arkitektoniskt storslagen fabrik dominerad av glas. Besökare kan bese produktionen när den utförs av välputsade maskiner och vitklädda arbetare. Arbetet sker med största möjliga tystnad, på träparkettgolv och i smakfull belysning. Anläggningen är som en hybrid mellan en modern tillverkningsindustri och ett konstmuseum. Belägen i centrala Dresden ska fabriken symbolisera återföreningen mellan industrin, staden och kulturlivet. The Transparent Factory utgör också ett utmärkt exempel på Industrial Cool.

Gammal fabrik – Nytt sound

Efter att ha analyserat dessa fenomen under en längre tid var det dags att prova ett nytt angreppssätt. Ett samarbete inleddes mellan musikern och producenten Håkan Lidbo och designgruppen PLOT. Tillsammans startade vi projektet The Birth of Industrial Cool. I projektet började vi tolka de möten mellan konst och industri som skett i samband med de senare årens industriella förändring. Vi ville själva göra något som kunde uppfattas som Industrial Cool. Resultatet kom att bli en audiovisuell återanvändning av en traditionell tillverkningsindustri. Det mest passande och spännande objektet i vår geografiska närhet bedömdes vara Arlövs sockerbruk utanför Malmö. Efter samråd med brukets ledning fick vi obegränsad tillgång till lokalerna, där raffinering och tillverkning av sockerprodukter pågår 24 timmar om dygnet, sju dagar i veckan, året runt. Ljud av pysande rör, snurrande motorer och gnisslande kranar fångades digitalt. Tusentals foton och många timmar video spelades in i miljöerna. De suggestiva och närmast magiska aspekter av det till synes prosaiska och vardagliga i den industriella miljön söktes och dokumenterades.

På det här stadiet visade fler och fler artister sitt intresse för projektet, varför det naturligt utvecklades ett steg vidare. Ljuden från fabriken blev råmaterial för en rad musikaliska tolkningar. Olika musiker och producenter av elektronisk musik fick tillgång till en gemensam ljudbank för att skapa sin personliga tolkning som ett musikaliskt bidrag till projektet. Resultatet har blivit samlingskivan: IC1 - The Birth of Industrial Cool, som ges ut på bolaget 23Hz med distribution via Playground i Skandinavien. Förutom erkända

svenska artister som Håkan Lidbo, Lowfour (Andreas Tilliander) och Berlin-baserade Mikael Stavöstrand så har det kommit bidrag från alla tänkbara hörn. Brittiska Scanner, Rechenzentrum från Tyskland, Replicante från Argentina, Jay Haze samt Pheek från USA respektive Kanada, alla har de skapat ljud musik av industriljuden från skånska Arlööv. Som en förlängning på skivprojektet har vi nu startat arbetet med Sugar Added - Further Dimensions of Industrial Cool. Bildmaterialet från sockerbruket används här som råmaterial för en film. Denna baseras på musiken från samlings-skivan och är en abstrakt och suggestiv skildring av sockerbruket. Filmen produceras och klipps av Anders Weberg. En kortare version av denna film kommer att presenteras redan i samband med skivlanseringen.

Industrial Cool-projektet är en tolkning av de fenomen som uppträder i samband med att synen på traditionell tillverkningsindustri förändras. Det kan även ses som en kommentar till tidigare estetiska tolkningar av det industriella. Industrimusik har framförts av grupper som Cabaret Voltaire, Throbbing Gristle, Einstürzende Neubauten och Skinny Puppy ända sedansjuttioalet. Den har ofta varit aggressiv och tagit fasta på det exploaterande och råa i det industriella. Mot bakgrund av de roller industrin har börjat få i ett samhälle som allt fler kallar för postindustriellt ville vi göra en omtolkning av dessa musikaliska uttryck. Istället för att betona det aggressiva och råa har tonvikten lagts på att få fram den inneboende skönhet som kan finnas i industriella miljöer. Väl medvetna om att industriell produktion inte på något sätt blivit en dans på rosor, ville vi ändå lyfta fram dess tilltalande dimensioner. På detta sätt har vi försökt att ge ljud, eller skapa ett slags soundtrack, åt de nya perspektiv på industrin som växt fram under senare år.

Den musikaliska produktionsprocessen bakom skivan IC1 skiljer sig från hur mycket av den tidigare industrimusiken skapats. Man har tidigare ofta lyft ut fysiska objekt, såsom olika metallföremål, elektriska verktyg etc, ur den industriella miljön och sedan integrerat dessa i sitt musikskapande. Det berättas till exempel fortfarande hur det tyska bandet Einstürzende Neubauten under åttiotalet släpade in en gigantisk oljetank i inspelningsrummet i klassiska Hansa Studios i Berlin. I inspelningarna användes tanken som slagverk. I arbetet med IC1 har inga industriföremål flyttats runt. Inte heller har några stora och dyra studioanläggningar använts. Musiken har i hög grad skapats med hjälp av datorer. I flera fall har en vanlig laptop varit det centrala musikinstrumentet och den egentliga musikstudion. Digitalt inspelade ljud från sockerbruket har varit det råmaterial som använts i arbetet med datorernas mjukvara. Detta arbetssätt spe-

glar väl tankarna om Industrial Cool. Som en illustration av tillverkningsindustrins förändring i samhället har artisterna använt de industriella ljud som spelats in i sina tolkningar. En artist på andra sidan världen har

»IC1-projektet skiljer sig på flera punkter från hur stora delar av skivbranschen idag fungerar. Den musikindustri som präglas av "fame factories" och löpande band-producerad pop har tagit över stora delar av de negativa aspekterna som sedan länge förknippats med industriell produktion, i form av exploatering och slätstruken standardisering. Musikindustrin av idag är generellt långt från Industrial Cool.«

via Internet kunnat ladda ner de inspelade ljuden från Arlööv. Ljuden har sedan med digital teknik klippts, manipulerats och redigerats till nya musikaliska dito. I denna globalt distribuerade digitala återanvändning av industriljud uppkommer ett potentiellt nytt musikaliskt sound.

Cool Factory vs. Fame Factory

Slutligen vänder projektet på tanken kring det industriella på ytterligare ett sätt, då det drivits på en närmast ideell basis. De musiker och producenter som bidragit till projektet har gjort det primärt för den artistiska tillfredsställelsen, utan något egentligt krav på ersättning mer än den uppmärksamhet och eventuella uppskattning de får för de tolkningar de gjort. IC1-projektet skiljer sig på flera punkter från hur stora delar av skivbranschen idag fungerar. Den musikindustri som präglas av "fame factories" och löpande band-producerad pop har tagit över stora delar av de negativa aspekterna som sedan länge förknippats med industriell produktion, i form av exploatering och slätstruken standardisering. Musikindustrin av idag är generellt långt från Industrial Cool. Det är därför naturligt att ett litet oberoende skivbolag med hjälp av en rad entusiastiska och generösa producenter, musiker och eldsjälur nu har tagit tag i utvecklingen av fenomenet. Ett stort tack riktas här till det trettioåriga personer som hittills varit inblandade, nu väntar den industriella revolutionen - igen!

**Följ Industrial Cool på Internet:
<http://pleasure.org/>**